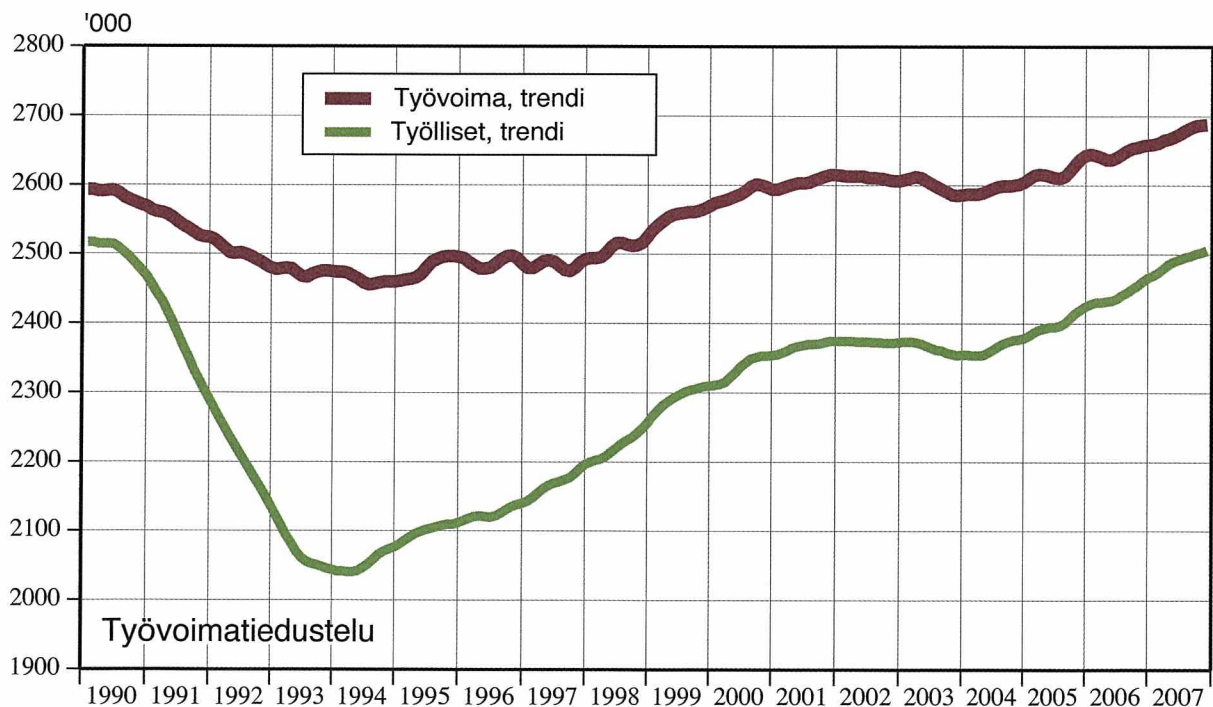

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Mitkä ovat valtioneuvoston (hallituksen) muodostamisen eri vaiheet, ja milloin valtioneuvosto eroaa?
2. Miten vapaata tiedonvälitystä pyritään yhteiskunnassa edistämään, ja mitkä tekijät voivat rajoittaa sen toteutumista?
3. Oheinen kuvio esittää työvoiman ja työllisten määrän trendin (kehityssuunnan) tuhansina henkilöinä Suomessa vuosina 1990–2007.
 - a) Mitä eroa on käsitteillä työvoima ja työlliset? (2 p.)
 - b) Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet työvoiman ja työllisten määrän muutoksiin kuvion osoittamalla tavalla? (4 p.)

Työvoiman kysyntä ja tarjonta

4. Miten liikeyritys voi parantaa kannattavuuttaan?
5. Aviopari Irmelin ja Jorman perheeseen kuuluu Irmelin edellisestä avioliitosta kaksi poikaa, Lasse ja Pekka, sekä lisäksi Jorman ja Irmelin yhteinen tytär Kaija. Perheen isä Jorma kuolee yllättäen auto-onnettomuudessa. Puolisoilla ei ollut avioehtoa eikä testamenttia. Irmelin omaisuuden arvo on 400 000 euroa, ja Jorman omaisuuden arvo on 200 000 euroa. Miten perintö jaetaan Jorman kuoltua ja edelleen Irmelin kuoltua?
6. Mitä oikeusturvakeinoja kansalaisella on, kun hän katsoo viranomaisten toimineen väärin tai vastoin hänen oikeuksiaan?
7. Syksyllä 1994 Suomessa järjestettiin kansanäänestys, jossa kansalaisilta kysyttiin mielipidettä maan liittymisestä Euroopan unioniin. Oheinen tilasto kertoo kyllä- ja ei-vastausten jakauman eräissä vaalipiireissä, eri ammattiryhmissä ja suurimpien puolueiden kannattajakunnassa.
- a) Mitä keskeisiä piirteitä EU-jäsenyyden kannatuksen vaihteluissa oli? (3 p.)
- b) Tarkastele tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet kannatuksen vaihteluihin. (3 p.)

	Kyllä (%)	Ei (%)
Koko maa	57	43
Vaalipiiri		
Uudenmaan vaalipiiri	68	32
Hämeen eteläinen vaalipiiri	60	40
Turun eteläinen vaalipiiri	57	43
Hämeen pohjoinen vaalipiiri	56	44
Pohjois-Karjalan vaalipiiri	48	52
Lapin vaalipiiri	47	53
Oulun vaalipiiri	44	56
Ammatti		
Maanviljelijä	6	94
Työväestö	53	47
Toimihenkilö	65	35
Johtava asema, yrittäjä	73	27
Puoluekanta		
Vasemmistoliitto	30	70
Keskusta	30	70
Vihreä liitto	52	48
Suomen sosialidemokraattinen puolue (SDP)	75	25
Kansallinen kokoomus	87	13

Lähteet: Heikki Paloheimo, Pohjoismaiden EU-kansanäänestykset, *Politiikka* 2/1995. Pertti Pesonen, Valtiolliset vaalit ja EU-kansanäänestys, teoksessa P. Pesonen (toim.), *Suomen EU-kansanäänestys 1994* (1994).

8. Minkälaisia mahdollisuuksia Euroopan unionin järjestelmät ja ohjelmat tarjoavat koululaisille ja opiskelijoille?
- +9. Oheiset otteet eräästä lehtihaastattelusta koskevat Suomen turvallisuuspolitiikkaa. Haastatellut ottavat kantaa siihen, tulisiko Suomen tehdä päätös osallistumisesta Pohjois-Atlantin liiton (Nato) ns. nopean toiminnan joukkoihin.
- Vertaa Mikaela Nylanderin ja Annika Lapintien näkemyksiä seuraavien käsitteiden avulla: turvallisuus, sotilaallinen liittoutumattomuus, kriisinhallinta. (3 p.)
 - Millaisia ovat olleet Suomen turvallisuushaasteet kylmän sodan jälkeisenä aikana? (3 p.)
 - Pohdi Nato-jäsenyyden etuja ja haittoja Suomen kannalta. (3 p.)

”On kyse kansainvälisestä yhteisvastuusta. Meidän täytyy olla mukana ja ottaa vastuuta konflikteissa ja levottomuuspesäkkeissä. Natosta on tullut yhä vahvempi toimija kriisinhallinnassa, ja [meidän] on aivan johdonmukaista olla mukana.”

(käännös)

Kansanedustaja Mikaela Nylander (Ruotsalainen kansanpuolue), *Hufvudstadsbladet* 6.2.2008

”Minusta päätös [osallistua] on vain yksi tapa sanoa, että pidämme Natosta. Se on taas askel lähemmäs Natoa, joka on yhä sotilasliittoutuma (...) Jos haluamme ottaa vastuuta, meidän pitää vahvistaa Yhdistyneitä kansakuntia.”

(käännös)

Kansanedustaja Annika Lapintie (Vasemmistoliitto), *Hufvudstadsbladet* 6.2.2008

- +10. Oheiset lainaukset koskevat Yhdysvaltain ja Kiinan viime vuosien taloussuhteita ja niiden kehitystä.
- Selitä alleviivatut talouden käsitteet. (3 p.)
 - Vertaa George Bushin ja Stephen Jeffrey'n käsitystä yuanin arvon vaikutuksesta Yhdysvaltain talouteen ja selitä, mihin heidän käsityksensä perustuvat. (3 p.)
 - Tarkastele lainausten sekä muiden tietojesi pohjalta Yhdysvaltain ja Kiinan talouden viimeaikaista kehitystä. (3 p.)

"Korostin [Kiinan varapääministerille] rouva Wu Yille ja valtuuskunnalle, että seuraamme hyvin tarkasti, revalvoivatko he valuuttansa vai eivät. [Yhdysvaltain] 233 miljardin dollarin kauppavaje täytyy hoitaa. Ja yksi tapa hoitaa se on [Kiinan] valuutan revalvointi."

(käännös)

Presidentti George Bush kertoo keskusteluistaan Kiinan valtuuskunnan kanssa toukokuussa 2007;
FinancialTimesFT.com 24.5.2007 (21.2.2008)

"Suurin harhaluulo on, että [Kiinan valuutan] yuanin arvonnousu pienentäisi merkittävästi Yhdysvaltain kauppavajetta. Vajeen todellinen syy on se, että amerikkalaiset kuluttavat liian paljon ja säästävät liian vähän."

(käännös)

Stephen Jeffrey, *Lost in transition*, *Economist.com* 17.5.2007 (6.2.2008)

"[Yhdysvalloissa marraskuun 2007] kauppavaje oli odotettua suurempi, talouden asiantuntijoiden ennusteen mukaan 59 miljardia dollaria, kun se lokakuun osalta oli 57,8 miljardia dollaria. USA:n [kuukausittainen] kauppavaje Kiinan kanssa pieneni vähän 24 miljardiin niistä huippulukemista, joissa se oli lokakuussa, kun kauppoihin tulivat joulun lelutoimitukset. Silti tämäkin luku merkitsee, että kasautuvasti laskettu kauppavaje Kiinan kanssa vuodelta 2007 nousi jo marraskuun 2007 lopussa 237,5 miljardiin dollariin eli suuremmaksi kuin koko vuoden 2006 ennätysmäinen vaje 232,6 miljardia."

(käännös)

BBCNews 11.1.2008

<http://newsvote.bbc.co.uk> (6.2.2008)